

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Apare odată la săptămână:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIJA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

EPISCOPIUL IOAN I. PAPP.

Douăzeci și doi de ani a păstorit eparhia Aradului. Acum nu mai este între cei vii. Cu trupul. Căci sufletul episcopului Ioan I. Papp rămâne pentru toate vremile între credincioșii ortodocși români din eparhia Aradului, între toți credincioșii bisericii noastre din România întreagă.

Fiindcă viața acestui episcop, mutat acum dela noi, rămâne un neperitor izvor de mângâiere și neîntrecut îndemn de fapte bune, de credință în Dumnezeu, de iubire creștinească și iubire a neamului românesc.

Fiu de țăran din Bihor, care ne-a dat atâtea caractere tari și binefăcători ai neamului românesc, Ignatie Papp, cum era numele lui din botez, prin munca sa cinstită, urmând pe calea fără cotituri a bunelor intențiuni, prin viață fără prihană și ferită de opintirile ambției fără justificare, slujindu-și biserica și neamul cu devotamentul izvorât de instinctul sănătos al rasei sale, din copist al Consistorului arădan a ajuns să poarte toiagul de păstorire a uneia dintre cele mai frumoase eparhii ale bisericii noastre dreptmăritoare.

Și ajungând la această treaptă de principie bisericesc fiul diacului dela Pociovești nu și-a pierdut rostul. A rămas tot fiul diacului, aducându-și de atâteaori cu lacrimi în ochi aminte de maică-sa cea neștiutoare de carte, dar știutoare de Dumnezeu și de poruncile lui. Și-a iubit biserica ca un lucru ce făcea parte organică din ființa sa proprie și iubirea lui de neam era atât de firească, încât peste cele mai mari greutăți, ce i se puneau nu odată în cale, trecea fără nici un fel de iscodiri ori sofistării, cu o naivitate aproape uluitoare. Archiva Consistorului din Arad va da mărturie extraordinar de interesante în această privință.

Ducea o viață rustică, ce speria aproape pe cei ce cred, că anumite graduri pe scara socială nu se pot reprezenta, decât prin fasturi, podoabe și cheltuieli absolut inutile, dar impunătoare pentru vulgul profan. Ignatie Papp însă știa ce vrea și știa ce face. Guvernele ungurești au obosit a-i cere servicii, fiindcă le refuză cu o simplitate, ce încurcă pe cei mai rafinați diplomați, iar unor preținși „naționaliști,” despre cari era bine informat că urmăresc interesele lor sub masca unor principii de ordin obștești, le arunca adeseori în față sarcasme vrednice de un Carlyle.

Anul 1918 va rămâne lumina cea mai veritabilă a caracterului clasic, care dispărea acum dintre noi. În atmosfera diavolească a cataclismului mondial guvernul unguresc cutreze să dea o lovitură de moarte autonomiei noastre bisericesti și a trimis la sinodul eparhial din Arad pe cel mai vajnic șovinist al vieții publice ungurești. Era momentul fatal. A sosit

clipa aceluși ori-ori, când se hotărâsc sorțile. În interesul bisericii sale Episcopul trebuia să manevreze aparențele, se provocă la drepturile de suprema inspecție a guvernului, încercă să înduplece pe deputați la compromis, aducea aminte de jurământul de fidelitate, pe care dânsul l'a făcut pentru Împăratul. Atunci i-s'a spus: „Preasfințite, înainte de toate ai jurat credință bisericii noastre și neamului nostru românesc.“ Atunci Ignatie Papp s'a uitat lung la sinodalnici, și-a ridicat ochii spre cer, apoi și-a lăsat capul în jos și fără nici o emoție, fără nici o oratorie, a rostit două cuvinte: „Așa este.“ Sinodul și-a adus concluzul său în unanimitate, încercarea guvernului a fost respinsă cu demnitate și Ignatie Papp a luat pe comisarul guvernului de braț și simplamente l'a scos din sinod.

Sceptic în aparență și din fire disprețuitor al oricărei farse ori simulări calculate pentru seducțiunea norodului naiv, omul acesta par'că provocă intenționat impresia sgârșitului iubitor de aur pentru sclipirea lui. Dar îndatăce ajunsese pe scaunul de chiriarch începuse a pune ban lângă ban și vorbea la orice ocazie de orfelinatul său dela Beinș, unde a învățat carte și unde plănuia a ridica o casă spre ocrotirea orfanilor de dascăli și preoți români. „Ca să nu-i maghiarizeze Ungurii“, spunea celor din jurul său.

Cum Dumnezeu însă ni-a dat România-Mare, Ignatie Papp nu s'a mai temut de maghiarizarea orfanilor, ci gândul său l'a îndreptat spre mântuirea sufletelor. El vedea, că acum cărturarii români vor fi atrași spre toate carierele confortabile și dătătoare de sclipiri sociale. Cine va mai lua asupra-și apostolatul atât de spinos al satelor? Atunci s'a hotărât să facă din Arad o neîntrecută atracție pentru apostolia duhovnicească. Făcea impresia unui inspirat. Își fixase gândul spre un punct nevăzut decât de sufletul său închis în coaja unei nețărmurite iubiri de Dumnezeu și de fericirea omenească, ce n'ar putea să se întemeieze, credea el ca și alții, decât pe viața evlavioasă de creștin.

Și atunci se răspândi zvonul că vlădica valah vrea să facă o fundație de un milion de Lei pentru creșterea preoților în seminarul din Arad. Nu sunt mulți bani un milion de Lei pentru feudalii capitalismului bancar, dar sunt nespuse de mulți pentru acel ce vrea să-i adune hrănindu-se cu chiseliță și stând cu reverenzile cărpite pe tronul arhieresc. Pentru pruncul diacului din Pociovești un milion de Lei erau bani foarte mulți. Dar' voința lui de fier i-a adunat. Spunea că el trebuie să trăiască până-și va aduna milionul.

Vădicii ceialalți zimbiau. Se făceau glume. Dar Dumnezeu vedea sufletul curat al lui Ignatie. Cu boala de moarte în piept l-a ținut în viață încă lungi două ani de zile. Acum două săptămâni a întregit fundația sa pentru educația fiitorilor preoți la un milion.

Apoi s'a culcat în pat și ieri seara a murit.

A murit un român și un creștin. Bunul Dumnezeu să-l ierte, iar' noi să învățăm pilda vieții lui.

Vasile Goldiș.

† Episcopul IOAN I. PAPP.

Episcopul *Ioan*, a luat în mâini, frânele diecezei noastre între niște împrejurări și timpuri extrem de grele, când în urma frământărilor grele și agitate dela cele două algeri de Episcop, spiritele erau într'o surescitare foarte încordată.

Credincios chemării Sale sublime, noul Episcop, vine în fruntea diecezei noastre, cu ramura de maslin, pentru a pacifica toate vrăjmașiile, a curma ne-

înțelegerile și a pune sfârșit tuturor veleităților, ca astfel să poată conduce naia bisericii lui Hristos, cu puteri unite și încheiate, spre scopul și țelul ei bineprecizat. Căci piedeci și obstacole era multe și în abundență, în alte părți și de altă natură.

Trebuia să conducă o dieceză căreia îi lipseau nu numai tradițiile de viață bisericăscă-națională, înrădăcinate mai adânc în trecut, ci și izvoarele și

temeiurile mai solide ale unei organizații, capabile a faccilită și duce la izbândă, tendințele spre un progres mai repentin.

Dar mai cu seamă să progresezi într'un stat, unde biserica dominantă era cea papistăse, și unde toleranța religioasă față de biserica ortodoxă română, — cu caracter pronunțat național, — era o noțiune neluată în seamă!

Când dieceza noastră trecea prin împrejurări și vremuri așa de grele și atât de vitrege, Providența Divină a îndreptat cumpăna vieții noastre bisericești astfel, ca în scaunul Arhieresc, să ajungă omul muncii, omul faptelor, vrednic în tot momentul a cârmui barca bisericii noastre, cu mâini destoinice, peste valurile furtunoase ale vieții, spre limanul sfintei sale misiuni.

Îndată după alegerea Sa de Episcop și-a îndreptat privirile asupra bisericii catedrale din Arad, care era într'o stare deplorabilă, pe care a înzestrat-o cu un clopot mare, în greutate de 2254 kg. după cum zice marinimosul donator: „Spre lauda și Mărirea lui Dumnezeu, închin acest dar bisericii catedrale gr. or. române din Arad, întru amintirea alegerii mele de Episcop“.

În anul 1906 P. S. S. a inițiat în dieceza noastră o colectă. În fruntea căreia s'a pus însuși, cu suma frumoasă pe atunci de 5000 Cor. în scopul reparării și renovării catedralei, care era într'o stare cu totul slabă și devenise obiect de critică, chiar și în ziaristica străină din loc, pentru-că în perețele dela întrarea despre miazăzi, se ivise mai de mulți ani o pocnătură, care plecând din fundament se estinsese peste zenitul boltitului, trecând în direcția intrării din spre miază-noapte. Un fapt care cerea asigurarea existenței acestui locaș Dumnezeesc. Colecta a dat rezultate frumoase și în acelaș an bis. catedrală a fost renovată în mod radical.

O problemă și un punct de forță din programul P. S. S. a fost chestia religioasă-morală, adică întărirea credincioșilor prin simțul față de percepțele sfintei învățături ortodoxe și ridicarea stărei religioase-morale și culturale economice a credincioșilor.

Cel mai puternic, mijloc, pentru atingerea acestui scop, au fost nenumăratele vizitații canonice, cerceta toate comunele ce-i cădeau în linie de drum. Aici apoi luând mai nainte informații despre topografia vieții morale și sociale a credincioșilor, combătea viciile și scăderile cu exemple luate din viața de toate zilele, întărea sentimentul religios și respectul față de legi prin povețe presărate cu citații din Sf. Scriptură. Aceste vizitații erau pentru creștinii noștri ca o ploaie răcoroasă care adapă holdele veștede de dogoreala secetei de vară. În decurs de două decenii. Păr. Episcop Ioan I. Papp a sfințit 60 de biserici (37 zidite de nou și 23 renovate).

La îndemnul părintesc și sub păstoria P. S. S.

s'au edificat și renovat în dieceza Aradului pentru progresul și luminarea poporului peste 200 de școli.

Un alt fapt prin care P. S. S. a as gurat în dieceză, bunul mers al afacerilor religioase-morale și administrative, a fost disciplina și ordinea, unde a mers cu exemplu însuși, care în toată viața sa laborioasă, a fost un element de ordine și punctualitate. Cu mână tare și cu bunăvoință de părinte, a făcut ordine în toate ramurile, și a cerut cu insistență, tuturor factorilor puși în serviciul bisericii și școlii noastre, să fie elemente de disciplină și muncă nepregetată.

De numele P. S. S. este legat edificarea și existența pomposului internat de fete, care este o mândrie a diecezei noastre și care ne-a dat o cunună frumoasă de femei și mame inteligente, tot atâtea apărătoare a curatei noastre credințe ortodoxe.

Un alt fapt prin care s'a ridicat prestigiul P. S. S. par. Episcop Ioan, și pentru care prosperitatea li va fi vecinic recunoscătoare, este renovarea radicală din anul 1921 a bisericii catedrale din Arad.

Este știut că biserica ortodoxă din Ardeal, în urma tratamentului mașter din partea statului, era cea mai săracă dintre toate bisericile din monarhia Habsburgică, și era avizată la obolul credincioșilor ei. Astfel era și dieceza Aradului, fără nici un pic de avere. Biserica catedrală din Arad, nici până-acum nu ajunsese să fie pictată și adusă la rând, în conformitate cu exigențele timpului. Este știut apoi că marele clopot dăruit acestei catedrale de P. S. S. par. Episcopul Ioan în 1903, a fost montat și răpit de armata austro-ungară, un fapt, care a cauzat P. S. S. multă durere și vărsare de lacrimi.

Prin împlinirea visului nostru stămoșesc și prin alipirea noastră la patria mamă, gândul P. S. S. s'a îndreptat iarăși spre catedrala noastră din Arad. Și prin fericita sa intervenție, această catedrală a fost reparată radical, vopsită și împodobită cu o pictură de toată frumusețea și provăzută cu trei clopote mari și lumină electrică. Astăzi catedrala din Arad este o podoabă a mitropoliei noastre.

Dar trebuie să se știe că Episcopul Ioan a fost și un econom de rangul prim, ceea-ce dovedesc averile diecezane, fondurile, fundațiunile și averile parohiale din dieceză. Prin o prevedere de admirat P. S. S. a purtat grije ca în toate parohiile să se depună banii spre fructificare, iar livretul să fie vinculat adecă să nu poată fi ridicăți fără autorizația v. Consistor. Nainte se întâmplase că în multe comune, epi-tropia par. cu câți-va indivizi, au risipit parale frumoase.

Fondurile diecezane cari au crescut așa de bine sub ocrotrea P. S. S. vorbesc dela sine că șeful diecezei era un om bun cu mâini curate și cu chivernisitor bun.

Tipografia și Librăria diecezană, începute sub pastorirea și îndemnul P. S. S. cu capitale minime, azi dispune de averi frumoase.

Fondul preoțesc al cărui îngrijitor dela început a fost P. S. S. și pe care l-a augmentat cu zel și prcepere multă, este azi cel mai mare fond preoțesc din întreaga mitropolie din Ardeal.

În 31 Decembrie 1924 a predat consistorului nostru suma de un milion de lei, în care se contopesc și cele 2 fonduri ce-i poartă numele. Noul fond de un milion este creat pentru burse pe seama tinerilor cari vor studia cursurile teologice.

Un deosebit interes a dezvoltat P. S. S. pentru soartea preoției noastre, căreia în toată vremea și între toate împrejurările i-a fost un adevărat părinte bun. În toate reprezentările și intervențiile făcute în nenumărate rânduri și la guvernele statului apus și ia guvernele României Mari, P. S. S. a arătat că, preoția ortodoxă română își poate îndeplini cu sfințenie marea misiune la care este chemată, dacă statul o scoate din mizeria în care tângește, acordându-i o retribuție echivalentă cu prestațiile ce le face poporului nostru.

Dar P. S. S. pâr. Episcop Ioan I. Papp, i s'a dat marea fericire să trăiască, s'ajungă și să conducă biserica ortodoxă română din Ardeal, în zilele cele mai sublime și glorioase ce le-a ajuns neamul românesc. când dorobățul român sub conducerea viteazului Rege Ferdinand I, a împins frontiera României până la granițele etnice de azi, fapt prin ce s'a realizat idealul tuturor românilor.

În memorabila adunare dela Alba-Iulia, Episcopul Ioan I. Papp, în calitate de locțiitor de Mitropolit al Ardealului, a declarat în numele credincioșilor sf. noastre biserici, că Ardealul, Banatul, Crișana și Maramureșul se alipesc pe vecie la țara mamă.

Este interesant să amintim aici că în curs de două decenii P. S. S. a hirotonit și hirotesit 450 de preoți și protopopi, un număr mai mare, de câți preoți are dieceza noastră.

Episcopul Ioan suferea de mai mult timp de boală de inimă, însă era în dispoziție normală, fapt care ne făcea să credem că nu ne va părăsi așa de curând. Nainte cu 10 zile a căpătat gripă care l-a agravat boala și l'a pus în pat, unde a zăcut până Miercuri în 21 Ianuarie, când și-a dat sufletul în mâinile Domnului.

P. S. S. s'a născut în Decembrie v. 1848 în Pociovișe județ Bihor.

A fost fiul fostului cântăreț Ilie Papp din această comună, o familie cinstită și cu frica lui Dumnezeu, ai cărei membrii din generații bătrâne au fost slujitori ai sfintei biserici. Încă de băiat mic P. S. S. și-a însușit cântările și dragostea de cele sfinte, dela

fericitul său tată, care — era un cântăreț vestit, — în așa măsură încât după ce ajunse în cursurile teologice P. S. S. era unul dintre cei mai vestiți cântăreți din întreaga dieceză.

Primind o educație adânc religioasă dela mama Sa, despre care P. S. S. își aducea aminte cu adâncă pietate, se dedică cu tot sufletul carierei preoției și încă ca student în teologie în serviciul Vener. Consistor din Arad, unde sa distins ca un factor de prima forță și unde a muncit 56 de ani.

Între anii 1875—5 a fost profesor la Seminar, dar simțindu-se lipsa Sa la Ven. Consistor, a fost rechemat la serviciile de aici, unde s'a validat printr'o pricepere deosebită și în special ca excelent conducător de serviciu și muncitor neobosit.

Conducător al tuturor ramurilor administrative diecezane, P. S. S. a fost așa zicând sufletul multor cauze și afaceri rezolvite în consistor și ca atare a fost un sfetnic de mult ajutor Preafericiților Episcopi Procopie Ivacicovici, Miron Romanul, Ioan Mețanu și Iosif Goldiș.

La 1879 s'a sfințit de diacon, la 1882 de protodiacon, la 1890 a fost ales referent bisericesc, la 1899 a fost tuns întru monah și ridicat la rangul de protosințel, iar în 30 Ianuarie, ziua de Trei Ierarhi Sinodul eparhial l-a ales de episcop al diecezei Aradului, pe care a păstorit-o până în 21 Ianuarie 1925, când bunul Dumnezeu l'a chemat la sine.

Până în clipele ultime era omul muncii, care lucra neîntrecut de dimineața până seara, ba de multe ori, cerea din arhivul consistorial acte pe care le-a studiat și după cină. Cunoaștea cu minuțiozitate de admirat și cel mai mic surub din administrația bisericească.

Pentru Românii din dieceza noastră și Oradea, pe care a pastorit-o cu iubire de părinte 22 ani, numele P. S. S. Episcopului Ioan I. Papp va răsună întotdeauna, ca o trimbiță de chemare la muncă nepregetată și la îndeplinirea bărbătească, a datorințelor față de lege și neam.

Munca sa asiduă va servi de exemplu și model, cu deosebire azi, când în toate colțurile răsar îndrumători mărunți, cu pretenții așa de mari, pe cât de mici le sunt puterile.

— Când se va aprinde candela pioasă a aducerilor aminte, care va străbate ca o rază de lumină toate sufletele românești, în galeria de personaje respectabile, se va afla un loc de cinste și pentru figura P. S. S. pâr. Episcop Ioan I. Papp.

Bunul Dumnezeu să-l așeze în ceata dreptilor.

* * *

Consistorul nostru a dat următorul necrolog:

Preasfinția Sa Domnul**† IOAN I. PAPP**

Episcop ort. român al Aradului, Ienopolei și Halmagiului, precum și al părților adnexate din Banatul—Timișan, membru al ordinului Coroana României în gradul de Mare oficer și medalia de aur Răsplata muncii pentru biserică,

provăzut cu sfințele Taine, a adormit în Domnul în reședința Sa episcopescă, Mercuri în 21 Ianuarie 1925 în etate de 77 ani și după o arhipăstorire de 22 ani.

Rămășițele pământești ale Înaltului defunct, așezate în sala reședinței episcopicești, se vor strămuta cu procesiune bisericească la biserică catedrală, Vineri în 23 Ianuarie a. c. la orele 4 după amiază, unde se va face privighierea de noapte prescrisă prin ritualul bisericesc.

Sâmbătă în 24 Ianuarie 1925, la orele 10 dimineața, se va începe rânduiala înmormântării și după aceasta, rămășițele pământești ale răposatului Episcop, vor fi duse la gară, iar de acolo transportate la sf. biserică din Pocioveliste și Duminecă în 25 Ianuarie a. c. vor fi așezate spre vecinica odihnă în cripta zidită spre acest scop.

Consistorul eparhial cu adâncă durere aduce această tristă întâmplare la cunoștință publică.

Arad, la 21 Ianuarie 1925.

**Consistorul eparhial
ort. rom. din Arad.**

Nr. 221/1925.

Circular

**cătră toate oficiile protopresbiterale și
parohiale din eparhia ort. română
a Aradului.**

Subscrisul Consistor cu adâncă durere face cunoscut Veneratului cler și popor din eparhia Aradului, că Preasfinția Sa, vrednicul și iubitul nostru Episcop

Ioan I. Papp

astăzi, în 21 Ianuarie 1925 la orele 8 seara, după o boală îndelungată, în etate de 77 ani

și după o arhipăstorire de 22 ani și-a încheiat cursul vieții dedicate bisericii și neamului.

Ca Veneratul cler și iubitul nostru popor să-și poată exprima durerea sa și prin semnele din afară și să-și poată manifesta doliul față de iubitul și vrednicul nostru Arhipăstor, Consistorul dispune următoarele:

1. Îndată după primirea acestui circular' la toate bisericile din eparhia noastră să se tragă clopotele dimineața, la amiază și seara în două zile una după alta și numai decît să se arboreze flamura neagră pe toate bisericile.

2. În Dumineca, ce urmează după înmormântare, să se facă în toate bisericile din eparhia noastră parastas solemn pentru odihna sufletului fericitului Episcop Ioan, la care va asista întreg poporul credincios și tinerimea școlară.

3. Acest parastas să se repețească la 40 de zile socotite dela ziua morții eventual în Dumineca proximă.

4. Tot asemenea să se repețească parastasul și la o jumătate de an și la un an dela ziua morții. Încât zilele destinate pentru parastas ar cădea în zi de lucru, parastasul să se țină în Dumineca următoare.

5. Până la întregirea scaunului episcopesc, la ecteniile dela sf. liturgie pentru cei morți, să se pomenească „Arhiereul Ioan“.

6. Până la întregirea scaunului episcopesc, la ecteniile, pentru cei vii să se pomenească numele Înalt Preasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae.

Arad, din ședința consistorială ținută în 21 Ianuarie 1925.

**Consistorul eparhial
ortodox român din Arad.**

Schimbarea calendarului.

Poporul nostru a ținut în toate vremurile și ține și astăzi cu tărie neînfrântă la legea lui strămoșească. În cursul veacurilor trecute a dat multe dovezi de adevărată mucenicie pentru iubirea sa de neam și lege.

Deaceia sf. noastră biserică ortodoxă, ca o mamă duioasă, în purtarea ei de grijă pentru mântuirea sufletelor tuturor copiilor ei, ținând socoteală de aceasta a așezat mai multe slujbe și rândueți frumoase pentru orice întâmplare din viața noastră pământească. Ea a așezat și multe sărbători, unele mai mult, altele mai puțin strălucite pentru veșnica aducere aminte a faptelor mari din trecutul creștinătății, cum și din vechea istorie biblică.

Și poporul nostru cunoaște bine toate aceste slujbe și rândueli, știe în ce zi cade cea sau altă sărbătoare, în cât își face singur socotelile vremii și ale călindarului. Și aceasta s'a înrădăcinat adânc în sufletul lui.

Aceasta este cauza că în multe părți poporul nostru nu se împacă cu îndreptarea călindarului.

Îndreptarea aceasta a trebuit însă să se facă acum. Iată pentruce.

1. Ce este Călindarul? O carte în care este scris timpul în care își fac rostul lor cele patru anotimpuri Primăvara, Vara Toamna și Iarna. Timpul acesta se numește an. Știința a descoperit că anul acesta în natură, *pe ceriu*, este de 365 zile 5 ceasuri 48 minute și 48 secunde. Călindarul *scris* în să are 365 zile și 6 ceasuri întregi. Aceste 6 ceasuri fac în patru ani o zi și pentru acela s'a pus tot al patrulea an visect, adică de 366 zile. Între anul *ceriului* și anul *scris* este însă totuși o deosebire de 11 minute și 12 secunde; Cu atâta adică e mai lung anul scris în calendar, decât anul *ceriului*. Socotiți acum cât fac cele 11 minute și 12 secunde în zece ani și într-o sută de ani. În zece ani fac 110 minute și 120 secunde iar în o sută de ani 1100 minute și 1200 secunde ceea ce dă 20 ceasuri, adică aproape o zi. Lucrul acesta s'a descoperit în anul 1582 și atunci cu mirare au văzut învățații că dela Sinodul din Nicea la 325 când s'a făcut călindarul cel scris de Sf. Părinți și până la 1582 călindarul scris având tot la o sută de ani cu 20 ceasuri mai mult, în 12 sute de ani a ajuns să fie mai lung cu 240 ceasuri, decât călindarul *ceriului*, ceea ce face tot mai zece zile. S'a făcut atunci socoteala. Dacă rămâne călindariul scris tot așa va fi și de aci încolo tot la 100 de ani mai lung cu 20 de ceasuri, ceea ce în zece sute de ani face 200 ceasuri, în 50 de sute de ani face 1000 ceasuri, în 100 de sute ani face 5000 ceasuri, ceea ce dă 250 zile. Vasezică după o sută de sute de ani, la anul 10.000 ar ajunge să fie anul din călindariul pe hârtie cu 250 zile mai lung ca anul *cerului*. Adică ziua de Crăciun de pildă, 25 Decembrie din calendarul *cerului* ar cădea cu 250 zile mai târziu în calendarul scris, va se zică în 2 sau 3 Septembrie.

Așa au venit apoi învățații și au spus: asta nu se poate. Călindarul *ceriului* nu'l putem îndrepta, că e făcut de D-zeu, trebuie deci să îndreptăm călindarul cel scris de oameni. Pentru ca omul e dator să-și întocmească rosturile după rânduelile lăsate de D-zeu și atunci la 1582 au tăiat cele zece zile cu cari călindarul scris era mai lung.

Biserica noastră ortodoxă nu le-a tăiat, călindarul nostru a rămas și pe mai departe tot la o sută de ani cu 20 ceasuri mai lung. Dela 1582 până acum sunt patru sute de ani, a rămas deci dela sinodul din Nicea (325) până acum cu 14 zile mai lung ca

anul *ceriului*. Dacă am rămânea și mai departe așa am ajunge că peste 50 sute de ani călindariul nostru scris să fie mai lung decât călindariul *ceriului* cu 1000 ceasuri, adică chiar 50 zile. Vasezică atunci la anul 5000 ar trebui să se serbeze ziua Nașterii Domnului adică ziua de 25 Dec. în calendarul scris cu 50 zile mai târziu, 25 Decembrie ar cădea deci la 13 Februarie. Ziua Nașterii Domnului a căzut însă în 25 Decembrie după anul *ceriului*. Prin urmare trebuie să o păstrăm tot acolo. Iar dacă călindariul cel scris de oameni e greșit iată de călindariul *ceriului*, trebuie să îndreptăm greșala și noi. Și așa cu toate sărbătorile legate de acest calendar scris de oameni. Astăzi anul din călindariul nostru este cu 14 zile mai lung decât anul *ceriului*. Sărbătorile noastre nu cad chiar pe ziua când ele au fost statorite de Sfinții Părinți ci cu 14 zile mai târziu. Așa de pildă Sf. Nicolae a murit în 6 Decembrie.

Noi am ajuns însă, fiind calendariul mai lung, ca ziua de 6 Dec. să cadă cu 14 zile mai târziu decât adevărata zi în care a murit sfântul. Trebuie deci să punem ziua aceasta tocmai acolo unde a fost la început. Rămâne tot 6 Dec., dar cele 14 zile de întârziere trebuie tăiate. Și așa și cu toate celelalte sărbători legate de zile anumite.

Aceasta o dovedește mai bine praznicul Paștilor și sărbătorile legate de acesta. Paștile nu se orientează după călindariul scris de oameni, ci după călindariul *ceriului*. De aceea ele cad totdeauna pe ziua când Isus de fapt a săvârșit minunea învierii. Cu Paștile noi suntem pe calea cea bună, iar catolicii și străinii neortodoxi greșesc că nu se țin de rânduelile Sfinților Părinți, pentru că dacă s'ar ținea ar trebui să cadă Paștile lor totdeauna cu ale noastre.

Biserica noastră stă și pe viitor pe temeiul legii Sfinților Părinți, Paștile se leagă tot de călindariul *ceriului* ca și până aci, iar celelalte sărbători legate de zile anumite încă trebuie să le potrivim la calendarul *ceriului* tăind cele 14 zile de întârziere.

2. Vor zice unii că dacă acest calendar de pe hârtie este greșit: *Pentru ce nu s'a îndreptat și de noi* atunci când s'a descoperit greșala, adică în veacul al 16-lea. Răspunsul e ușor.

Poporul românesc de pretutindenea era în vremea aceea subjugat de stăpâniri străine. Ardelenii gemeau în iobăgia Ungurilor, Bucovinenii apăsați de Nemți, Basarabeni de Ruși, Moldovenii și Muntenii de Turci și Tătari. Dacă poporul românesc ar fi primit călindarul străinilor ar fi deschis o poartă largă ca să între acești străini și în biserica noastră.

Străinii ne-au crezut proști și întunecați și nu ș'au dat silința să ne silească să ne schimbăm calendariul, pentru că ei puneau prețul cel mai mare pe politica națională nu pe credință. La poporul nostru însă credința și naționalitatea a fost legată una de alta. Au cercat străinii să ne ia naționalitatea, dar

n'au luat în seamă credința și așa nu ne-au putut fura sufletele.

Oamenii noștri știau și atunci că este greșit calendarul nostru. Ei și-au zis însă cu vorba Românului: rău cu rău dar mai rău fără de rău. Și au socotit că este bine să nu'l schimbăm pentru că să fie osebire între noi și străini măcar în biserică, pentru că să nu poată intra străinii și în bisericile noastre. Căci numai acestea ne mai rămăseseră.

Astăzi însă nu ne mai temem de aceasta. Astăzi nu ajung străinii să se teamă de noi, că le intrăm în biserică și îi desbrăcăm prin aceasta de limbă, lege și neam. Și dacă astăzi suntem în țara noastră românească suntem datori să reparăm toate greșelile din trecut și în politică, și în economie și în biserică. Să intrăm în sufletele străinilor din această țară ca să-i câștigăm pentru noi și să ne ridicăm alături de toate celelalte țări luminate din apus. Cu atât mai vartos că pe această cale au pornit și celelalte țări ortodoxe. Grecia, Serbia, Bulgaria și chiar și Rusia și nouă nu ni se cade să ne lăsăm în urma lor. Astăzi nu mai este nici o pedecă pentru ca să îndreptăm și calendarul, dimpotrivă trebuie să o facem ca să ne ridicăm și să ne facem stăpâni în țară și în privința aceasta asupra tuturor neamurilor.

3. Mai este o împrejurare care ne poruncește îndreptarea calendarului. În țara noastră au fost până acum două calendare creștine. Noi țineam un fel de sărbători, străinii altfel de sărbători. Noi aveam vre-o 30 iar ei alte vre-o 30 de sărbători afară de Dumineci. În țară sunt sute de așezăminte la cari lucrează zeci de mii de oameni, fabrici drum de fier, negustorii, băi de cărbuni, de aur și altele.

Sunt apoi atâtea oficii, bănci, advocați, medici, profesori, școli, meseriași, ingineri etc... și partea cea mai mare pluguri. Și între toți aceștia sunt și Români și străini, toți muncesc, unii cu creierul, alții cu peana și alții cu palma. În țara noastră sunt 18 milioane suflete. Dacă socotim acestea 4 milioane copii cari nu lucrează, rămân 14 milioane cari muncesc. Având însă două rânduri de săbători, Românii țin sărbătorile lor și străinii pe ale lor. Unii nu lucrează 30 zile iar ceilalți nu lucrează alte 30 zile, ceea ce face pentru o țară o pagubă de 60 zile la an. Socotiți acum această pagubă în bani. Socotiți pentru un om numai 40 lei la zi, 14 milioane de oameni nu lucrează 60 zile, socotită ziua cu 40 lei face suma uriașă de 3360 milioane lei. Și asta este pagubă curată pentru țară. Dar dacă socotim că am luat aci în samă numai sărbătorile mai însemnate și am socotit ziua numai cu 40 lei, câtă vreme de fapt se țin și mai multe sărbători și zilele se plătesc mult mai scump, poate vedea ori cine că paguba pentru țară e mult mai mare decum am însemnat-o aci mai sus.

Leacul cel adevărat este deci și din partea asta îndreptarea calendarului. Prin aceasta noi putem da

poruncă la toate neamurile din țară să țină sărbătorile pe care noi le vrem atunci când noi le socotim de potrivite. Și atunci toate sărbătorile rămân numai ale noastre cele românești pe cari toate neamurile trebuie să le țină, iar în altă vreme să muncească.

În chipul acesta se face dreptate și științei care a descoperit nepotriveala călindarului ceriului, se face o dreptate și țării, care are nevoie de muncă și cruțare, se face dreptate neamului românesc, care trebuie să fie stăpân în țara lui, dar mai presus de toate să face dreptate poruncilor lui D-zeu care a făcut ceriul și pământul și a poruncit omului ca toate să le folosească spre binele lui, dar să nu se clătească nici cât un fir de pai dela căile Domnului și să nu dea ascultare ispitelor Satanei.

În țara noastră sunt multe feluri de Satane, cari vreau să pescuiescă în tulbure și cu ispite fărnice caută să amăgească poporul ca să facă zizanie și să ne slăbească pe noi Români. Sunt străini cari plâng după țara ungurească de ieri, sunt străini veniți de pe alte meleaguri cari umblă să ne stoarcă vraga, sunt pocăiți, adventiști, bapțiști, studenți biblici și alții cari vreau să ne strice credința și temelii traiului nostru și să ne spargă pentru ca toți aceștia să se facă stăpâni pe noi. Și de aceia ei au pornit acum să îmbete poporul cu vorbe că domni români strică legea și rânduelile vehi și se dau după călindarul străinilor.

Asta nu este adevărat. Una e legea și alta e calendarul. Legea e dată de D-zeu prin Isus Christos și nici o lotă sau crită după cum zice evanghelia, nu se poate schimba. Și ar face mare păcat cel ce ar cuteza să schimbe legea.

Călindarul este însă făcut de oameni după legile lui D-zeu. Omul însă este păcătos și greșit înaintea lui D-zeu, el nu poate face nimic asemenea lui D-zeu. Omul greșeste, dar când își cunoaște greșala e dator să o îndrepte și să se apropie de legile lui D-zeu. Așa și cu calendarul. Au văzut oamenii că au rătăcit dela calea pe care a poruncit-o D-zeu ceriului, soarelui și pământului și acum au căutat să o îndrepte venind la calea cea adevărată în socotelile timpului, la calea pe care a croit-o Dumnezeu.

Legea rămâne însă neștirbită așa cum a fost până aci. Nici cât un fir de păr nu se clătește din loc. Cum am crezut până aci credem și de aci încolo, cum ne-am rugat așa ne rugăm. Sărbătorile rămân tot așa neatînse cu zilele lor statorite de Sfinții Părinți, puse însă la locul ce li-se cuvine, nu ca 14 zile mai târziu.

Să nu creadă nimeni că 4 mitropol și 18 episcopi, atâtea profesori învățați din țările ortodoxe, astronomii luminați și atâtea sute și mii de oameni pricepuți și buni creștini, nu și-au dat seama de ceea ce fac atunci când au îndreptat calendarul. Toți aceștia au văzut însă că este bine, este potrivit legii lui D-zeu și acum a sosit vremea ca să se și înfăptuiască îndreptarea.

Să nu se clătească deci sufletul nimănui că prin această îndreptare s'a făcut vre-o zăticneală evangheliei lui Christos sau legii noastre străbune.

Aveți încredere, creștinilor, în chibzuiala cuminte a conducătorilor învățați, cari nu vreau răul neamului, a țării și a poporului, ci dimpotrivă vreau tocmai să ridice țara la vază și putere, vreau să dea și poporului nostru puțința să se înalțe, să se lumineze, să se întărească și în bună stare și neamul nostru să fie tare, puternic și stăpân în țara lui asupra tuturor neamurilor.

Cețiți cu luare aminte cele de mai sus și toți cei ce știți carte și înțeleg și aveți trăgere de inimă către binele și fericirea patriei și neamul nostru românesc, voi cei duhovnicești luminați și îndreptați pe cei nepricepuți cu duhul blândețelor, ferindu-i ca să nu cadă în ispită, pentru că așa veți împlini legea lui Christos.

Renașterea.

S. Stanca.

INFORMAȚIUNI.

Mitropolitul Ardealului în Viena. I. P. S. Sa Mitropolitul *Dr. Nicolae Balan*, a plecat la Viena, pentru a-și căuta de sănătate. Și după cum aflăm înaltul prelat a fost supus unei operații grele în 14 Ianuarie, peste care a trecut cu bine. Dorim înalt Preasfinției Sale însănătoșare deplină și cât mai curând să se întoarcă în mijlocul nostru.

AVIZ. Absolvenții Institutului teologic din Arad, cari urmează să facă examenul de calificare preoțească, au să-și înainteze petițiunile la Consistor până la 31 Ianuarie a. c. alăturând extras de botez, testimoniu școlar, absolutor teologic și certificat de moralitate.

Conferența prof univ Grimm Duminecă în 18 l. c. profesorul univ. Grimm a ținut la palatul cultural o conferință, care a succedat bine Conferențiarul care s'a familiarizat dela început cu publicul asistent, a tratat despre literatura și cultura poporului englez. Într-o limbă ușoară prof. Grimm ne-a arătat că, cea mai veche literatură este cea engleză care datează din secolul al VI-lea și este vorbită de 150 milioane englezi. Limba veche engleză seamănă cu cea nemțească, căci englezi sunt veniți în Anglia de azi din Nordul germaniei în secolul al 5-lea, când au năvălit asupra Celților. Din amalgamul acestor două popoare se naște poporul englez, care între anii 600—700 primește creștinismul. Prin creștinism începe cultura acestui popor, care începe să scrie și citească. Și astfel începe să se dezvolte literatura engleză, care se compune din legende eroice în cari se cântă faptele oamenilor mari. Toate poemele lor au caracter creștin.

În sec. XIV-lea *Uicliif*, marele poet național englez luptă pentru introducerea limbii engleze în biserică. El traduce Biblia în limba engleză care se fo-

losește și azi. Se începe o luptă grozavă contra papismului. Din această luptă răsare biserica națională anglicană. Poporul englez este profund religios. Nu este casă engleză fără Sf. Scriptură, din care capul familiei citește și explică învățăturile Mântuitorului.

Sinodul dela Ierusalim. Împlinindu-se în anul acesta 1600 de ani dela ținerea marelui sinod ecumenic dela ținerea marelui sinod ecumenic dela Niceea, în luna Mai se va întruni la Ierusalim Sinodul ecumenic al bisericii ortodoxe, la care vor participa reprezentanții tuturor bisericilor ortodoxe și delegați uni ale clerului.

Din România vor lua parte numeroși membri ai Sf. Sinod.

Chestiunile în discuție la sinodul din Ierusalim vor fi numeroase. Între altele se va cerceta; situația proților văduvi și posibilitatea recăsătoriei lor, chibzuirea unificării calendarelor creștine, situația morală și materială a bisericii ortodoxe în unele regiuni etc..

Guvernul român va pune la dispoziția delegațiilor Sf. Sinod și a mitropoliilor noastre un vapor, care va transporta pe reprezentanții bisericii românești până la Iafa; ear de acolo, cu un tren special, vor fi conduși la Ierusalim.

Dăruire. Credincioșii Vasile Călușer episcop al bisericii ort. rom. din Semeac și soția sa Cristina Șiclovan au dăruit sf. noastre biserici din Semeac două acoperăminte în valoare de 5.000 Lei foarte frumoase lucrate cari constituiesc o podoabă a sf. noastre biserici.

Fie bine primit acest dar, care l-au făcut întru pomenirea unicului lor fiu Ioan, repostat în primăvara anului trecut ca elev de cl. I al liceului din Arad. Servească această faptă de exemplu și pentru ceilalți credincioși din Semeac, iar părinților dăruitori Dumnezeu, să le primească această jertfă și să le trimită mângâiere, iar pe iubitul lor fiu repostat Dumnezeu să-l odihnească în pace.

Duminică în 25 l. c. va ținea o conferință cu proiecțiuni la Palatul Cultural inginerul Petrescu.

AVIZ. Cu onoare aduc la cunoștință onoratului public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Românului Nr. 7, am deschis un *birou tehnic de arhitectură*; construiesc orice planuri de casă, școli și biserici împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colajonări de totfelul de lucrări de zidiri și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stimă:
Teodor Cioban,
arhitect

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: Prefectura Județului.